

Försvarsutskottets yttrande

1985/86:7 y

över proposition 1985/86:15 om polisens ställning i krig

FöU
1985/86:7 y

Till justitieutskottet

Justitieutskottet har den 29 januari 1986 beslutat inhämta yttrande från försvarsutskottet över proposition 1985/86:15 om polisens ställning i krig jämte de med anledning av propositionen väckta motionerna 1985/86:252–254 samt över motion 1985/86:Ju219, som väcktes under den allmänna motionstiden 1986.

Propositionen

På grundval av förslag från 1975 års polisutredning (SOU 1979:75) och folkrättskommittén (SOU 1984:56) föreslås i propositionen att polisen i fortsättningen skall ha samma uppgifter i krig som i fred och att den i princip inte skall kunna tas i anspråk för militära uppgifter. Ett undantag föreslås dock för kuppförsvaret. Polisen skall liksom hittills ha till uppgift att bevaka och försvara objekt av betydelse för totalförsvaret i händelse av överraskande angrepp. De polismän som tas i anspråk för uppgiften skall ha s. k. temporär kombattantstatus. Det innebär att de skall anses som kombattanter fram till dess att de har avlösts från sina bevakningsuppgifter inom kuppförsvaret. När försvarsmakten har mobiliserats avses polisen inte ha några militära uppgifter. Den skall fullgöra enbart polisiär verksamhet och ha civil status. En ny lagstiftning föreslås träda i kraft den 1 juli 1986.

Motionerna

I de tre motioner som har väckts med anledning av propositionen yrkas att riksdagen skall avslå regeringens förslag. Enligt vänsterpartiet kommunisternas *motion 1985/86:252* bör riksdagen dessutom uttala sig för en samlad behandling av polisens ställning och övrig beredskapslagstiftning. Motionärerna anser att en avgörande invändning mot regeringens förslag är att polisens ställning i krig inte kan ses avskild från frågan om hur övriga samhällsorgan skall fungera i olika krigssituationer.

Motion 1985/86:253 (fp) framhåller att Sverige har större behov än flertalet andra länder att kunna nyttja också polisen i försvarssammanhang. Motionären vänder sig mot förslaget att polismän efter att ha deltagit som kombattanter i ett kuppförvarsskede skall skifta folkrättslig status när

regeringen så beslutar. Han ställer frågan hur alla polismän meddelas detta och hur man når ut med beskedet till alla soldater på den anfallande sidan.

Även *motion 1985/86:254* (kommittémotion, m) vänder sig mot förslaget om temporär kombattantstatus för polisen. Motionärerna ifrågasätter tanken att polisen skulle kunna stanna kvar i ockuperat område och hävda sin ställning som civil ordningsmakt. Enligt deras mening måste polisen i varje läge stå i det nationella motståndets tjänst.

Motion 1985/86:Ju219 (fp) syftar till att riksdagen skall uttala starka betänkligheter mot regeringens förslag om polisens ställning i krig. Motionären betecknar det som en motbudande tanke att svensk polis skall ställas till ockupationsmaktens förfogande om hela Sverige eller delar av vårt land ockuperas. Han anser också att det är verklighetsfrämmande att svenska poliser skulle kunna ändra folkrättslig status under stridens gång.

Försvarskommittén

Folkstyrelsekommittén (Ju 1984:05) har till uppgift att studera frågan om de statliga organens verksamhet under ockupation. Härvid skall beaktas betänkningarna från motståndsutredningen (SOU 1984:10) och folkrättskommittén (SOU 1984:56). Folkstyrelsekommittén kommer enligt uppgift att lämna ett särskilt betänkande i denna fråga.

Med hänsyn härtill har försvarskommittén för sin del funnit att ett ställningstagande i de frågor som aktualiserats genom proposition 1985/86:15 bör anstå till dess att folkstyrelsekommitténs betänkande har avlämnats och remissbehandlats. Vid den tidpunkten föreligger även ett slutbetänkande från 1984 års försvarskommitté (Fö 1984:03). Enligt utskottets mening bör propositionen därför nu avslås av riksdagen. Därmed tillgodoses motionerna 1985/86:252–254 och 1985/86:Ju219.

Stockholm den 17 april 1986

På försvarskommitténs vägnar

Lennart Blom

Närvarande: Lennart Blom (m), Olle Göransson (s), Roland Brännström (s), Göthe Knutson (m), Ingemar Konradsson (s), Ingvar Björk (s), Hans Lindblad (fp), Olle Aulin (m), Iréne Vestlund (s), Gunhild Bolander (c), Christer Skoog (s), Barbro Evermo (s), Lennart Holmsten (s), Carl-Johan Wilson (fp) och Ingbritt Irhammar (c).